

Recensies

Peter H. Lindert & Jeffrey G. Williamson, *Unequal gains. American Growth and Inequality since 1700*. (Princeton: Princeton University Press 2016). 398 p. ISBN 978-0-6911-7049-7.

Sinds het verschijnen van Thomas Piketty's *Le Capital au XXIe siècle* in 2013 is het aantal publicaties over economische ongelijkheid enorm toegenomen. Veelal gaat het om een geografische of chronologische uitbreiding van Piketty's inzichten, maar enkele studies slagen erin om nieuwe perspectieven op ongelijkheid te bieden. *Unequal gains* valt onder die laatste categorie dankzij de focus op inkomen. Die aanvulling op de beter bestudeerde ongelijkheid in rijkdom was, zoals de auteurs zelf aangeven, noodzakelijk aangezien 'wealth an incomplete measure of one's lifetime resources' (p. 6) is en dus geen rekening houdt met factoren zoals scholing of migratie. Om die leemte op te vullen, schetsen Lindert en Williamson de evolutie van inkomens in de Verenigde Staten van Amerika sinds de vroegmoderne periode.

De grote uitdaging van elk historisch onderzoek naar inkomensverdelingen is de schaarsheid aan bronnen. Williamson en Lindert zijn echter gevestigde historici die dankzij hun jarenlange expertise in staat zijn om al het beschikbare materiaal te verzamelen en samen te brengen in een onderbouwde methodologie. Op basis van uiteenlopende bronnen, zoals lokale volkstellingen, belastinglijsten, inboedels of adresboeken, berekenden ze de beroepsstructuur alsook het inkomen per beroep voor een twintigtal steekproefjaren tussen 1650 en 2010.

Aangezien de bronnen vooral schaars zijn voor de vroege periode (zeventiende en achttiende eeuw), besteden Lindert en Williamson veel aandacht aan het uiteenzetten van de methodologie in de eerste vier hoofdstukken. Hierdoor leest het eerste deel moeizaam en komt het betoog traag op gang. Niet-specialisten kunnen gelukkig een beroep doen op de samenvattingen na elk hoofdstuk. Wie niet genoeg krijgt van de methodologie kan zich wenden tot de uitgebreide appendices achteraan het boek. Die transparantie is essentieel, omdat de auteurs veronderstellingen moeten doen die niet vanzelfsprekend zijn. Vooral het aantal werkdagen per jaar, de

winsten uit vastgoed en de samenstelling van het huishoudinkomen zijn voer voor discussie. Bijgevolg moeten we de cijfers voor de vroege periode eerder als *guess-timates* dan als reële gegevens beschouwen. Dit doet echter geen afbreuk aan het feit dat Lindert en Williamson een van de eerste historici zijn om de Amerikaanse inkomstenongelijkheid zo ver terug in de tijd te bestuderen.

In de tien chronologisch opgevatte hoofdstukken levert *Unequal gains* een belangrijke bijdrage aan drie actuele debatten. Ten eerste staat de evolutie van inkomstenongelijkheid centraal. Die evolutie kenmerkt zich door een groeiende ongelijkheid sinds 1800, met uitzondering van de periode tussen 1910 en 1970. Volgens de auteurs waren zes factoren cruciaal in het bepalen van de trend: politiek beleid, demografie, onderwijs, handelscompetitie, financiële sector en arbeidsbesparende technologieën. Vreemd genoeg introduceren ze deze factoren pas in hoofdstuk acht, terwijl verklaringen uit vorige hoofdstukken niet meer aan bod komen. Hoofdstukken drie, vijf en zeven schenken bijvoorbeeld veel aandacht aan verstedelijking, maar voor de periode waarin de Verenigde Staten een stedelijke samenleving vormen – vanaf 1910's leeft meer dan de helft van de bevolking in steden – krijgt de lezer geen informatie over urbanisering en de impact op ongelijkheid.

Ten tweede schetst het boek de evolutie van de Amerikaanse koopkracht. Naast het verschil tussen noordelijke en zuidelijke staten, komt de vergelijking met West-Europa aan bod. Al sinds koloniale tijden zou het Amerikaanse inkomen hoger zijn geweest, wat twee eeuwen vroeger is dan tot nu toe aangenomen werd. Enkel tijdens grote crisismomenten – de Onafhankelijkheidsoorlog, de Burgeroorlog en de crisis van de jaren 30 – convergeerde het inkomen in beide regio's. Hoewel de comparatieve studie verrassende perspectieven biedt, moeten we hier een aantal belangrijke vraagtekens bij plaatsen. Waarom wordt deze vergelijking gemaakt en in hoeverre zijn beide regio's vergelijkbaar? Nergens krijgt de lezer enige uitleg over de context. De auteurs stellen bijvoorbeeld het achttiende-eeuwse Amerika, een ruraal grensgebied, tegenover Holland en Engeland (p. 38-39), de meest verstedelijkte en gecommmercialiseerde gebieden op dat moment. Nog een voorbeeld: op pagina 69 vergelijken ze de Amerikaanse agrarische arbeiders in de achttiende eeuw met die van Zuid-Engeland, een periode van diepgaande, agrarische transformaties in Engeland (*enclosure*). Bovendien krijgen we geen informatie over hoe de inkomens voor die andere gebieden berekend zijn. Zijn het materiaal en de methodologie vergelijkbaar?

Ten slotte bespreken Lindert en Williamson de relatie tussen ongelijkheid en moderne economische groei. Sinds de jaren vijftig van de vorige eeuw heerste binnen de historiografie de overtuiging dat ongelijkheid stijgt tijdens de eerste fase van industrialisering maar nadien weer afneemt (de zogenaamde Kuznetscurve). Net als Thomas Piketty weerleggen de auteurs dit verband. Er is geen fundamentele wet van kapitalistische ontwikkeling volgens dewelke ongelijkheid fluctueert.

Het zijn de zes eerder genoemde factoren die de hoofdrol spelen. Omdat een aantal van deze factoren controleerbaar is, richt hoofdstuk tien zich tot de beleidsmakers: maak onderwijs toegankelijk en reguleer de financiële sector. Op die manier kunnen we gelijkheid en economische groei met elkaar verzoenen. Een krachtige boodschap om een verfrissend boek mee af te sluiten!

Sam Geens, FWO Vlaanderen, Universiteit Antwerpen